

Kursplan

Perspektiv på socialt arbete, 30 hp (SOC2)

Perspectives on Social Work, 30 ECTS

Program	Socionomprogrammet
Program hp	210
Utbildningsnivå	Grund
Kurskod	SG2BXX
Kursens hp	30
Nivåklassificering	G1F
Betygsskala	Väl godkänd, Godkänd, Underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för socialvetenskap
Beslutande organ	Prefektbeslut
Datum för fastställande	2019-02-12
Reviderad kursplan	2020-11-17
Reviderad litteraturlista	2020-11-17
Kursplan gäller från	Vårterminen 2021
Gällande utbildningsplan	2018-02-14
Studietakt	Heltid

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till studier

För tillträde till kursen krävs att studenten är antagen vid socionomutbildningen, Institutionen för socialvetenskap, Ersta Sköndal Bräcke högskola, samt har genomgått kursen Introduktion till socialt arbete, 30 hp (SOC1).

Kursens plats i utbildningssystemet

Kursen läses år 1 på grundnivå och ingår som obligatorisk kurs i socionomutbildningen vid Institutionen för socialvetenskap.

Kursens lärandemål

Kunskap och förståelse

Studenten skall efter avslutad kurs kunna:

- förklara och använda begrepp och teorier inom sociologi, psykologi, socialpsykologi och socialgerontologi,
- ge exempel på sociala problem, hur de definieras och konstrueras i förhållande till klass, kön, etnicitet, ålder, sexualitet och funktionsvariation,
- beskriva och analysera individers och grupper levnadsvillkor i förhållande till samhälleliga faktorer,
- identifiera barns behov och sådana familje- och samhällsförhållanden som påverkar deras livsbetingelser,
- identifiera konsekvenser av våld i nära relationer för personer som utsätts för våld och barn som upplever våld i sina familjer,
- definiera och ge exempel på anhörigas och brukares roll i socialt arbete.

Färdighet och förmåga

Studenten skall efter avslutad kurs kunna:

- använda teorier och förklaringsmodeller i samhälls- och beteendevetenskap av relevans för socialt arbete,
- kritiskt reflektera över sociala problem och interventioner med stöd i teorier och förklaringsmodeller i socialt arbete,
- förklara vilken betydelse olika förklaringsmodeller till våld kan ha för arbetet med våldsutsatta och deras barn,
- använda ett livslöppsperspektiv utifrån aktuell samhällsvetenskaplig teoribildning,
- förklara hur individer, familjer, grupper ömsesidigt påverkar varandra,
- använda grundläggande strategier för samtalsmetodik,
- skriva språkligt normkorrekt och använda relevant formalia vid muntliga och skriftliga presentationer.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Studenten skall efter avslutad kurs kunna:

- skilja ut egna attityder i relation till olika aspekter av klass, kön, etnicitet, ålder, sexualitet och funktionsvariation och visa förståelse för hur sådana attityder kan inverka på det sociala arbetet,
- visa prov på ett professionellt bemötande och förhållningssätt,
- identifiera och kritiskt bearbeta etiska problem i det sociala arbetets praktik.

Kursens innehåll

Kursen innehåller kunskaper inom huvudområdet socialt arbete och ger studenten grundläggande kunskaper om samhälls- och beteendevetenskapliga teorier av relevans för socialt arbete. Utifrån ett livslöppsperspektiv belyser kursen livsvillkor och sociala problem under barndom, ungdom, vuxenliv och ålderdom. Kursen behandlar teorier och förklaringsmodeller i socialt arbete och sociala problemområden såsom våld i nära relationer, socialt arbete med äldre samt ekonomisk utsatthet. I kursen introduceras även ett anhörig- och brukarperspektiv. Kursens fältanknutna och färdighetstränande moment sker genom gästföreläsningar, fältstudier samt samtalsträning. Kursen rymmer fortlöpande inslag av personlig professionell utveckling (PPU). Kursen består av fyra delkurser:

Samhälls- och beteendevetenskapliga perspektiv på socialt arbete, 15 hp (SOC21) avser att förmedla grundläggande kunskaper om sociologisk, psykologisk, socialpsykologisk och socialgerontologisk teoribildning centralt för det sociala arbetet. Utifrån ett livslöppsperspektiv belyser kursen behov, livsvillkor och social problematik under barndom/ungdom, vuxenliv, åldrande och livets slutskede. I anslutning till det ingår färdighetstränande samtal

med barn, vuxna och äldre. I kursen förmedlas kunskaper om betydelsen av kategoribegrepp som klass, kön, ålder, sexualitet, etnicitet och funktionsvariation. Här behandlas:

- sociologiska, psykologiska, socialpsykologiska och socialgerontologiska teorier och begrepp av betydelse för det sociala arbetet,
- livsloppsteorier,
- samspelet mellan individ och samhälle,
- individers och grupper utsatthet, sociala situation och levnadsvillkor,
- ekonomisk utsatthet och fattigdom,
- makt och maktrelationer,
- kategoribegrepp som klass, kön, ålder, sexualitet, etnicitet och funktionsvariation,
- etik och bemötande,
- samtalsträning.

Teorier och förklaringsmodeller i socialt arbete, 7,5 hp (SOC22) förmedlar kunskap om aktuella teorier och förklaringsmodeller inom socialt arbete och inleds med en problematisering av sociala problem. Därefter presenteras sociala problemområden såsom våld i nära relationer, ekonomisk utsatthet/fattigdom och socialt arbete med äldre, samt teorier och förklaringsmodeller för att förstå och verka inom sådana områden.

Fältanknytning sker genom gästföreläsningar. I delkursen behandlas:

- teorier och förklaringsmodeller i socialt arbete,
- sociala problem,
- nätverks- och systemteori,
- teorier om risk- och skyddsfaktorer,
- våld i nära relationer,
- socialt arbete med äldre,

Anhörig- och brukarperspektiv i socialt arbete, 5,5 hp (SOC23) syftar till att förmedla kunskaper om anhörigas och brukares roll och betydelse i relation till olika sociala problemområden såsom våld i nära relationer, missbruk och fysiska- eller psykiska funktionshinder. Olika anhöriga så som partners, barn och föräldrar belyses genom föreläsningar där kritiska perspektiv på anhörigskap förmedlas. I kursens fältanknutna moment ingår studiebesök (fysiska eller med hjälp av digitala verktyg) i en valfri anhörig- eller brukarorganisation samt en föreläsning från en samarbetsorganisation för patient-, brukar- och anhörigorganisationer. Här behandlas:

- anhörigas roll och betydelse i socialt arbete,
- anhörigomsorg och anhörigstöd,
- kritiska perspektiv på anhörigskap,
- brukarmakt, egenmakt och empowerment,
- brukarinflytande och hur detta praktiseras på individ- och organisationsnivå inom det moderna sociala arbetet,
- maktperspektiv på brukarinflytande,

Personlig professionell utveckling II, 2 hp (SOC24) syftar till att ge studenterna förutsättningar till ökad självkänedom och att utveckla ett reflekterande förhållningsätt inför den kommande yrkesrollen. Här behandlas:

- makt och maktstrategier i vardagen,
- den egna livshistorien och dess påverkan på den kommande yrkesrollen,
- etiska förhållningsätt i socialt arbete,
- mötet mellan professionell och klient,
- den egna personliga professionella utvecklingen i relation till den kommande yrkesrollen.

Undervisningsformer

Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, litteraturstudier, seminarier, studiebesök och övningar. Studenten arbetar både enskilt och i grupper. Kursen har stöd genom nätbaserad lärlplattform. Se vidare kursens *studieguide*.

Kursens examinationsformer och betygssättning

Examinationerna utgår ifrån kursens lärandemål. Varje delkurs betygssätts för sig. Delkursbetygen vägs därefter samman till ett betyg för hela kursen. Vid sammanvägningen tas hänsyn till att delkursen Personlig professionell utveckling endast bedöms med betygen Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Delkurs 1 Samhälls- och beteendevetenskapliga perspektiv på socialt arbete, 15 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd, Väl Godkänd

Delkurs 1 examineras genom skriftliga och muntliga grupprevisningar, individuella skriftliga hemtentamina samt aktivt deltagande vid seminarier.

Delkurs 2 Teorier och förklaringsmodeller i socialt arbete, 7,5 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd, Väl Godkänd

Delkurs 2 examineras genom individuell skriftlig hemtentamen samt aktivt deltagande vid seminarier.

Delkurs 3 Anhörig- och brukarperspektiv i socialt arbete, 5,5 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd, Väl Godkänd

Delkurs 3 examineras genom muntlig grupprevisning samt individuell skriftlig hemtentamen.

Delkurs 4 Personlig professionell utveckling II, 2 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd

Delkurs 4 examineras genom aktivt deltagande vid samtliga tillfällen samt genom individuell skriftlig inlämningsuppgift.

För detaljerad information om de olika examinationsformerna, se kursdokumentet *Examinationsformer och lärandemål*.

Antal examinationstillfällen för en student är begränsat till totalt fem. Två omprov erbjuds i nära anslutning till ordinarie examinationstillfälle. Vidare erbjuds examination vid ett senare uppsamlingsstillfälle. Inom ett år efter kursens slut erbjuds ytterligare ett examinationstillfälle på samma kursinnehåll.

Studenter som underkänts i moment kring PPU erbjuds ett ersättningstillfälle med tillhörande examination i nära anslutning till examinationstillfället. Inom ett år efter kursens slut erbjuds ytterligare ett examinationstillfälle på samma kursinnehåll.

En student som underkänts två gånger på en examination på en kurs eller del av kurs har rätt att få en annan examinator utsedd om inte särskilda skäl talar emot detta.

Om studenten har ett giltigt beslut från högskolan om särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinatorn rätt att utforma ett anpassat prov eller låta studenten genomföra provet på ett alternativt sätt.

Kursbevis

Student som har godkänt i kurs får på begäran kursbevis (SFS 2006: 1053).

Kurslitteratur

Se separat litteraturlista.

Övergångsbestämmelser

Om en kurs har upphört eller har genomgått större förändringar ska studenten, under ett år efter det att förändringen skett, erbjudas två tillfällen för omprov baserade på den kursplan som gällde vid registreringen.

Litteraturlista

- Andershed, A-K, Andershed, H (2015). Risk and protective factors among preschool children: Integrating Research and Practice. *Journal of Evidence Based Social Work*, 12:4, 412-424
- Andersson, G. (2008). *Utsatt barndom - olika vuxenliv. Ett longitudinellt forskningsprojekt om barn i samhällsvård*. Stockholm: Allmänna Barnhuset.
- Askheim, O. P. & Starrin, B. (2007). *Empowerment i teori och praktik*. Malmö: Gleerups förlag.
- Below, C.V. (2020). *Anknytning i psykoterapi*. (Första utgåvan). Stockholm: Natur & Kultur.
- Blennberger, E. (2017). *Etik i socialt arbete. Etisk kod för socialarbetare*. Akademikerförbundet SSR.
- Börjeson, B. & Börjeson, M. (2015). *Förstå socialt arbete*. (3. uppdat. uppl.). Malmö: Liber.
- Eriksson, E. (2015). *Sanktionerat motstånd: Brukarinflytande som fenomen och praktik*. Lund. Lund Universitet, Socialhögskolan.
- Eriksson, E. (2017). Brukare och inflytande: brukarrepresentanters kooptering i socialtjänst och psykiatri. I S. Linde & R. Scaramuzzino (Red.). *Socialt arbete i civilsamhället: aktörer, former och funktioner*. (Upplaga 1, s. 251-274). Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson, M. & Näsman, E. (2009) Utsatta barn i familjerättsprocesser: utredares bemötande och barns strategier. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 1, 20-37.
- Engquist, A. (2015). *Samtalsmetodik för alla professioner*. Lund: Studentlitteratur.
- Giddens, A. & Sutton, P.W. (2014). *Sociologi*. (5. rev. och uppdat. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Healy, K. (2014). *Social work theories in context: creating frameworks for practice*. (2 ed.) Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Hedberg-Eriksson, K., Tenerz, B., Ström, M. & Moody Källberg, M. (2018). *Engagerande nätverksmöten*. (2 uppl.). Stockholm: Studentlitteratur.
- Holmberg, C. & Enander, V. (2010). *Varför går hon. Om misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser*. Lund: Studentlitteratur.
- Hwang, P., Lundberg, I. & Smedler, A-C. (Red.). (2012). *Grunderna i vår tids psykologi*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Johansson, S. & Taghizadeh Larsson, A. (Red.), (2016). *Förändringsperspektiv på äldreomsorg: att leva som andra*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Johansson, T. & Lalander, P. (2018). *Vardagslivets socialpsykologi*. (3. utök. och uppdat. uppl.). Stockholm: Liber.
- Järkestig Berggren, U., Magnusson, L. & Hanson, E. (2015). (Red.) *Att se barn som anhöriga - Om relationer, interventioner och omsorgsansvar*. Nationellt kompetenscentrum Anhöriga. Kalmar: Linnéuniversitetet.
- Jönson, H. & Harnett, T. (2015). *Socialt arbete med äldre*. Stockholm: Natur och kultur.
- Karlsson, M. (2016). Brukardialogmodellen: Om brukarens kunskap i den evidensbaserade praktiken. *Socialmedicinsk tidskrift*, 93(6), 660-667.
- Katz, S. & Calasanti, T. (2015). Critical Perspectives on Successful Aging: Does It "Appeal More Than It Illuminates"? *The Gerontologist*, Vol. 55, No. 1, 26-33.
- Mattsson, T. (2015). *Intersektionalitet i socialt arbete. Teori, reflektion och praxis*. (2. uppl.). Malmö: Gleerups.
- Meeuwisse, A. & Swärd, H. (2013). *Perspektiv på sociala problem*. (2. omarb. utg.). Stockholm: Natur och kultur.
- Rökenes, O. & Hanssen, P. (2016). *Bära eller brista. Kommunikation och relationer i arbete med människor*. Malmö: Gleerups förlag.
- Sinisalo, E. & Moser Hällén, L. (2018). *Våld i nära relationer. Socialt arbete i forskning, teori och praktik*. Stockholm: Liber.

- Skau, G. M. (2018). *Mellan makt och hjälp: om det flertydiga förhållandet mellan klient och hjälpare*. (4 uppl.). Stockholm: Liber.
- Socialstyrelsen (2020). *Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende*. Kunskapsstöd för socialtjänsten. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Thoren, K. (2008). "*Activation Policy in Action. A street-level Study of Social Assistance in the Swedish Welfare State*". Växjö: Växjö University Press (kap. 3).
- Winqvist, M. (2016). *Individualisering, utvärdering och utveckling av anbringstöd*. (Uppdaterad version). Kalmar: Nationellt kompetenscentrum Anhöriga.
- Vetenskapliga artiklar och skönlitteratur tillkommer.

Litteraturlista per delkurs

SOC 21

- Andersson, G. (2008). *Utsatt barndom - olika vuxenliv. Ett longitudinellt forskningsprojekt om barn i samhällsvård*. Stockholm: Allmänna Barnhuset. Tillgänglig på Internet: http://www.allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2013/11/Utsatt_barndom.pdf (kap 2 & 7).
- Below, C.V. (2020). *Anknytning i psykoterapi*. (Första utgåvan). Stockholm: Natur & Kultur.
- Börjeson, B. & Börjeson, M. (2015). *Förstå socialt arbete*. (3. uppdat. uppl.). Malmö: Liber. (kap 10, 14, 16 samt del 3)
- Engquist, A. (2015). *Samtalsmetodik för alla professioner*. Lund: Studentlitteratur.
- Giddens, A. & Sutton, P.W. (2014). *Sociologi*. (5. rev. och uppdat. uppl.). Lund: Studentlitteratur. (kap 1-3, 7, 8, 10, 11, 13-15, 19)
- Hwang, P., Lundberg, I. & Smedler, A-C. (Red.). (2012). *Grunderna i vår tids psykologi*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Johansson, S. & Taghizadeh Larsson, A. (Red.), (2016). *Förändringsperspektiv på äldreomsorg: att leva som andra*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Johansson, T. & Lalander, P. (2018). *Vardagslivets socialpsykologi*. (3. utök. och uppdat. uppl.). Stockholm: Liber.
- Jönson, H. & Harnett, T. (2015). *Socialt arbete med äldre*. Stockholm: Natur och kultur.
- Katz, S. & Calasanti, T. (2015). Critical Perspectives on Successful Aging: Does It “Appeal More Than It Illuminates”? *The Gerontologist*, Vol. 55, No. 1, 26–33.
- Mattsson, T. (2015). *Intersektionalitet i socialt arbete. Teori, reflektion och praxis*. (2. uppl.). Malmö: Gleerups.
- Thoren, K. (2008). *“Activation Policy in Action. A street-level Study of Social Assistance in the Swedish Welfare State*. Växjö: Växjö University Press (kap. 3).
- Vetenskapliga artiklar och skönlitteratur tillkommer.

SOC 22

- Andershed, A-K, Andershed, H (2015). Risk and protective factors among preschool children: Integrating Research and Practice. *Journal of Evidence Based Social Work*, 12:4, 412-424
- Eriksson, M. & Näsman, E. (2009). Utsatta barn i familjerättsprocesser: utredares bemötande och barns strategier. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 1, 20-37.
- Healy, K. (2014). *Social work theories in context: creating frameworks for practice*. (2 ed.) Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Hedberg-Eriksson, K., Tenerz, B., Ström, M. & Moody Källberg, M. (2018). *Engagerande nätverksmöten*. (2 uppl.). Stockholm: Studentlitteratur.
- Holmberg, C. & Enander, V. (2010). *Varför går hon. Om misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser*. Lund: Studentlitteratur.
- Jönson, H. & Harnett, T. (2015). *Socialt arbete med äldre*. Stockholm: Natur och kultur.
- Meeuwisse, A. & Swärd, H. (2013). *Perspektiv på sociala problem*. (2. omarb. utg.). Stockholm: Natur och kultur.
- Sinisalo, E. & Moser Hällén, L. (2018). *Våld i nära relationer. Socialt arbete i forskning, teori och praktik*. Stockholm: Liber. (kap 1-3, 11-12)
- Socialstyrelsen (2020). *Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende. Kunskapsstöd för socialtjänsten*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Vetenskapliga artiklar kan tillkomma.

SOC 23

Askheim, O. P. & Starrin, B. (2007). *Empowerment i teori och praktik*. Malmö: Gleerups förlag.

Eriksson, E. (2015). *Sanktionerat motstånd: Brukarinflytande som fenomen och praktik* (Vol. 47). Lund University. (s. 35–47).

Eriksson, E. (2017). Brukare och inflytande: brukarrepresentanters kooptering i socialtjänst och psykiatri. *Socialt arbete i civilsambället : aktörer, former och funktioner*. (S. 251-274).

Järkestig Berggren, U., Magnusson, L. & Hanson, E. (2015). (Red.). *Att se barn som anhöriga - Om relationer, interventioner och omsorgsansvar*. Nationellt kompetenscentrum Anhöriga. Kalmar: Linnéuniversitetet.

Karlsson, M. (2016). Brukardialogmodellen: Om brukarens kunskap i den evidensbaserade praktiken. *Socialmedicinsk tidskrift*, 93(6), 660-667.

Winquist, M. (2016). *Individualisering, utvärdering och utveckling av anhörigstöd*. (Uppdaterad version). Kalmar: Nationellt kompetenscentrum Anhöriga.

Vetenskapliga artiklar kan tillkomma.

SOC 24

Blennberger, E. (2017). *Etik i socialt arbete. Etiska kod för socialarbetare*. Akademikerförbundet SSR.

Börjeson, B. & Börjeson, M. (2015). *Förstå socialt arbete*. (3. uppd. uppl.). Malmö: Liber.

Rökenes, O. & Hanssen, P. (2016). *Bära eller brista. Kommunikation och relationer i arbete med människor*. Malmö: Gleerups förlag.

Skau, G. M. (2018). *Mellan makt och hjälp: om det flertydiga förhållandet mellan klient och hjälpare*. (4 uppl.). Stockholm: Liber.